

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

ΓΡΕΒΕΝΑ
ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑ

ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑ - ΝΟΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Κείμενο : Θεόφιλος Δ. Μπασιγουράκης
Φωτογραφίες: Άννα Α. Καλαϊτζή

Τα πρώτα χιόνια του χειμώνα πρόλαβαν τα τελευταία φθινοπωρινά φύλλα της δρυός. Στο βάθος δεσπόζει ο όγκος του Όρλιακα, με τις πέντε χαρακτηριστικές, συνεχόμενες κορυφές του.

ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΑΣΕΙ ΠΟΛΛΑ ΧΡΟΝΙΑ από την πρώτη φορά που τα βήματά μας εισχώρησαν δειλά στον άγνωστο ακόμα τότε νομό Γρεβενών. Ήταν η εποχή -πολύ μακρινή φαντάζει τώρα- που μεγάλα τμήματα των σημερινών ασφάλτινων διαδρομών ήταν δύσκολοι και -μερικές φορές- αδιάβατοι χωματόδρομοι. Η "**Βάλια Κάλντα**", η "**Σαμαρίνα**", η "**Βασιλίτσα**" ήταν προορισμοί για ορειβάτες ή ανθρώπους της περιπέτειας, που αν νύχτωναν στη γύρω περιοχή, έπρεπε να επιστρέψουν στα Γρεβενά ή σε κάποια άλλη πόλη. Δεν είχαν την πολυτέλεια να προσβλέπουν σε κάποιο ορεινό κατάλυμα, γιατί απλούστατα κάτι τέτοιο ήταν ανύπαρκτο. Μερικά χρόνια αργότερα κάποιοι τολμηροί ντόπιοι πρωτοπόροι, ενέταξαν τα σπίτια τους σε επιδοτούμενα προγράμματα και δημιούργησαν τα πρώτα "ενοικιαζόμενα δωμάτια". Θυμάμαι ακόμα τις απέλειες και τις κακοτεχνίες τους, την έλλειψη συνεχούς ροής ζεστού νερού, την υποτυπώδη θέρμανση και την

ανυπαρξία πρωινού.

Ήδη όμως από τα μέσα της δεκαετίας του '80, όλο και περισσότεροι φυσιολάτρες και ταξιδευτές αρχίζουν να ανακαλύπτουν τις φυσικές ιδιαιτερότητες των Γρεβενών, να συγκινούνται από το θαυμάσιο οικοσύστημα της Βάλια Κάλντα και τις αλπικές λίμνες της Φλέγγας, να απολαμβάνουν τις χιονισμένες πίστες της Βασιλίτσας, να θαυμάζουν τα πέτρινα γεφύρια, να κάνουν Ράφτινγκ στα νερά του Αλιάκμονα και του Βενέτικου. Είναι σαν όλη η Ελλάδα να έχει ανακαλύψει ξαφνικά τις ανεξάντλητες περιηγητικές δυνατότητες των Γρεβενών.

Το μήνυμα προς όλους τους παραλήπτες - Πολιτεία και Ιδιώτες - είναι σαφέστατο:

ο Νομός Γρεβενών διαθέτει τεράστια περιθώρια τουριστικής ανάπτυξης.

Με γοργά και μελετημένα βήματα περνάει η περιοχή από την μακρά περίοδο της αφάνειας και της μοναξιάς, σε μια δυναμική πορεία εξέλιξης και τουριστικής αξιοποίη-

σης. Το οδικό δίκτυο αρχίζει να εκσυγχρονίζεται, νέες αξιόλογες μονάδες και καταλύματα προστίθενται διαρκώς στο ξενοδοχειακό δυναμικό. Κάποια από αυτά διαθέτουν πολύ υψηλή ποιότητα και σημαντικότερα χαρακτηριστικά, που μόλις μερικά χρόνια πριν θα θεωρούντο απίστευτη πολυτέλεια για τα δεδομένα του νομού.

Έναν τέτοιο ορεινό ξενώνα ξεκινάμε να γνωρίσουμε στην Αλατόπετρα των Γρεβενών. Η ονομασία του είναι ΑΜΑΔΡΥΑΔΕΣ και γιορτάζει τα πρώτα του γενέθλια μερικές μέρες πριν από τα Χριστούγεννα.

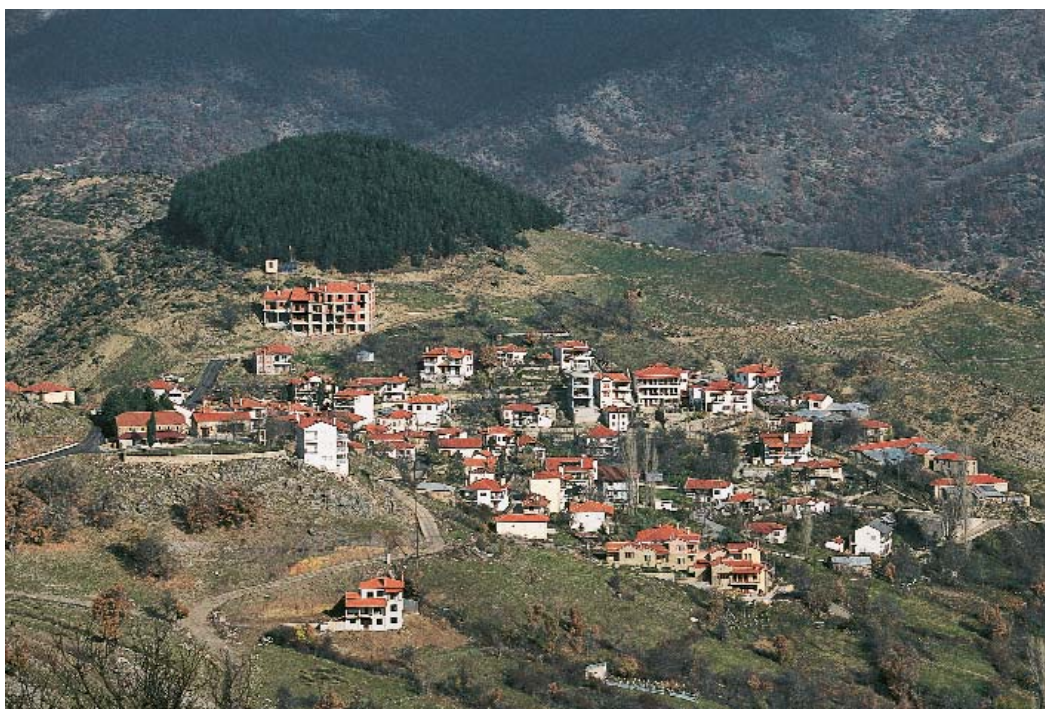
ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑ.

Διασχίζουμε την επίπεδη πόλη των Γρεβενών με κατεύθυνση Δ-ΝΔ, αφήνουμε αριστερά μας την οδική αρτηρία προς

Κηπουριό, Κρασιά, Μηλιά και Μέτσοβο και συνεχίζουμε. Μετά από 12 περίπου χλμ. συναντάμε νέα διασταύρωση, που στην ευθεία μας οδηγεί στους οικισμούς Ζιάκα, Σπήλαιο και στα ορεινά της Βάλια Κάλντα, ενώ ΒΔ προς Αλατόπετρα, Χιονοδρομικό Βασιλίτσας και τους πολυάριθμους οικισμούς που βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του νομού.

Εδώ και αρκετή ώρα η επίπεδη αρχική διαδρομή από την πόλη των Γρεβενών έχει μεταβληθεί σε ημιορεινή, ανάμεσα σε ωραιότατο δάσος δρυός. Ο ορεινός όγκος του **Όρλιακα** ορθώνεται στα Δ-ΝΔ σ' όλη του τη μεγαλοπρέπεια με τις 5 διαδοχικές κορυφές του. Αν και το μέγιστο υψόμετρό του είναι μόλις 1464μ., ο Όρλιακας με τον επιβλητικό του όγκο δίνει την εντύπωση πολύ υψηλότερου βουνού. Εξίσου εντυπωσιακή είναι και η ποικιλία των δασοπονικών του ειδών με κυρίαρχα τα έλατα, τα μαυρόπευκα και τις

Με μέγιστο υψόμετρο 970μ. η Αλατόπετρα είναι ένα από τα 21 συνολικά Κουπατσαραϊκά χωριά των Γρεβενών. Τα χωριά αυτά σχηματίζουν μια ζώνη κάτω από τα Βλαχοχώρια και οι κάτοικοί τους ονομάζονται Κουπατσαραίοι, από την τούρκικη λέξη "κουπάτς", που δηλώνει την πρεμνοφυή μορφή των δρυοδασών, που αναπτύσσονται στα χαμηλότερα υψόμετρα.

Οι πρώτες ακτίνες του ήλιου φωτίζουν ένα τμήμα της υπέροχης μονάδας "Αμαδρυάδες". Ο εξαιρετικός προσανατολισμός του ξενώνα -ανατολή, νότος και δύση- εξασφαλίζει άπλετο φως από νωρίς το πρωί ως το πέσιμο του ήλιου.

βαλανιδιές. Στα χαμηλότερα υψόμετρα συνωστίζονται τα σφενδάμια, οι φτελιές, οι φλαμουριές, οι φράξοι και οι οστруές, ενώ δεν λείπει και η παρουσία του σπάνιου δέντρου **Ίταμος**.

22 περίπου χλμ. από τα Γρεβενά συναντάμε τον ένα κλάδο του ποταμού **Βενέτικου**, έναν από τους κύριους παραποτάμους του Αλιάκμονα. Αμέσως μετά ο δρόμος ανηφορίζει, για να καταλήξει σ'έναν αυχένα με ευρύτατη θέα προς τους ορεινούς όγκους της Βασιλίτσας και του Σμόλικα. Είναι ένα σημείο κομβικό στο οποίο συναντώνται τρεις οδικές αρτηρίες: η μία κατηφορίζει στα ΝΔ και καταλήγει στη Σμίξη και στην Βασιλίτσα ενώ η άλλη κατευθύνεται ΒΔ και καταλήγει στην Σαμαρίνα. Η τρίτη αρτηρία μετά από δύο χιλιόμετρα προς τα ΒΑ καταλήγει στον προορισμό μας, την Αλατόπετρα. Από το σημείο αυτό έχει κανείς μια από τις ωραιότερες εικόνες του χωριού,

έτσι όπως είναι φωλιασμένο στην πλαγιά κάτω από τον λόφο με το χαρακτηριστικό πευκόδασος. Δυστυχώς τη στιγμή της νυχτερινής μας προσέγγισης το όμορφο χωριό είναι αθέατο πίσω από πυκνή ομίχλη, μόνον από την ανεπαίσθητη ανταύγεια των φώτων υποψιαζόμαστε την παρουσία του. Συναντάμε και πάλι τις δύο μεγάλες πέτρινες βρύσες στην είσοδο του χωριού, με την άφθονη όπως πάντα ροή υπέροχου νερού. Ήδη όμως βρισκόμαστε στον απότομο κατηφορικό δρόμο που διασχίζει το χωριό. Μόνον τα φατισμένα παράθυρα των σπιτιών και οι καμινάδες που καπνίζουν, δείχνουν ότι υπάρχει ζωή στην Αλατόπετρα, αφού η ανθρώπινη παρουσία σ'αυτή την υγρή νύχτα του Νοέμβρη είναι ανύπαρκτη. Μερικές δεκάδες μέτρα παρακάτω συναντάμε μια πινακίδα με την ένδειξη: "ΑΜΑΔΡΥΑΔΕΣ". Στρίβουμε δεξιά και μετά από εκατό περίπου μέτρα βρισκόμαστε στο

νότιο ανατολικό άκρο του χωριού. Εδώ τα σκοτάδια της νύχτας διαλύονται, ξεπροβάλλει μπροστά μας ο ξενώνας Αμαδρυάδες, με την φωτισμένη του αίθουσα και το γλωμό φως των φωτιστικών σωμάτων που είναι διάσπαρτα στον αώλειο χώρο της μονάδας.

Ο ΞΕΝΩΝΑΣ “ΑΜΑΔΡΥΑΔΕΣ”.

Περιμέναμε να βρεθούμε μπροστά σ'ένα αυτοτελές οίκημα που θα περιλάμβανε ταυτόχρονα την κεντρική αίθουσα και τους χώρους διαμονής. Διαπιστώνουμε με έκπληξη, ότι οι Αμαδρυάδες αποτελούνται από **έξι πετρόχτιστα κτίρια**, που το μεγαλύτερο στεγάζει την κεντρική αίθουσα εστίασης, ενώ τα υπόλοιπα τους χώρους διαμονής.

Η υποδοχή του **Θωμά Καραγιάννη** και της γυναίκας του **Άννας** είναι θερμή και εγκάρδια, εξίσου θερμή είναι και η ατμόσφαιρα στην αίθουσα με το αναμμένο τζάκι. Περιφέρουμε το βλέμμα μας στο χώρο. Παντού κυριαρχεί η παρουσία της πέτρας και του ξύλου, στο δάπεδο, στην επίπλωση και στην

οροφή. Αυτή η οροφή είναι ίσως το πιο ενδιαφέρον στοιχείο της αίθουσας. Δεν είναι επίπεδη αλλά σχηματίζει γωνία που την κάνει να μοιάζει με εσωτερικό κεραμοσκεπής. Το ύψος της από το δάπεδο είναι πολύ μεγάλο, στο κεντρικό τμήμα ιδιαίτερα πλησιάζει τα 7 μέτρα, κάτι που χαρίζει στο χώρο μια αίσθηση εξαιρετικής άνεσης και ελευθερίας. Συγχαίρουμε το Θωμά για την επινοήσή του αλλά αυτός σπεύδει να απονεμίσει τα εύσημα στην αρχιτέκτονα σύζυγό του, την Άννα.

Ο συνολικός σχεδιασμός της μονάδας, τα μπρούντζινα χειροποίητα φωτιστικά, αλλά και οι υπόλοιπες διακοσμητικές λεπτομέρειες είναι δικής της έμπνευσης.

*-Ας αφήσουμε όμως προς το παρόν την ενασχόλησή μας με τα άφνηχα. Πιστεύω, πως τούτη την ώρα, προτεραιότητα για όλους μας είναι ένα ωραίο δείπνο, συνοδευόμενο με κόκκινο κρασί. Αν όμως δεν έχετε αντίρρηση θα πρότεινα να ξεκινήσουμε με ένα εκπληκτικό τσίπουρο που πρόσφατα ανακάλυψα και που παράγεται στον **Μυλοπόταμο** του Αγίου Όρους, από τον **Μοναχό Επιφάνειο**.*

Στο άκουσμα αυτού του ονόματος, εδώ στις

Η αίθουσα εστιατορίου και πρωινού, ένας χώρος ζεστός, με παραδοσιακή αρχιτεκτονική και αρμονική συνύπαρξη της ντόπιας πέτρας και του ξύλου.

εσχατιές των Γρεβενών, η μνήμη μου ταξιδεύει αρκετά χρόνια πίσω στο παρελθόν, τότε που είχα την ευτυχία να γνωρίσω τον καταπληκτικό αυτό άνθρωπο και να γευθώ, τόσο την απaráμιλλη μαγειρική του όσο και τα αρχικά -τότε- δημιουργήματά του, θαυμάσιο τσίπουρο και κρασί κορυφαίας ποιότητας. Σήμερα, μετά την πολύχρονη εμπειρία του Επιφάνειου και την καλλιέργεια των θαυμαστών αμπελώνων του Αγίου Όρους, τα

σικής. Έξω η ομίχλη συνεχίζει να καλύπτει τη γη με το γρό της άγγιγμα.

Στο δωμάτιο μια ευχάριστη έκπληξη μας περιμένει. Στη ζέστη που εκπέμπει η αυτόνομη θέρμανση, έχει προστεθεί η ζεστασιά από το τζάκι. Φρόντισε γι'αυτό ο Θωμάς σε μια λιγότερη απουσία του. Η μεγαλύτερη όμως έκπληξη προέρχεται από τη διάταξη των χώρων και την έκταση του δωματίου. Στην ουσία πρόκειται για ένα μικρό επι-

Σε κάθε επιπλωμένο διαμέρισμα των Αμαδρυάδων ο επισκέπτης έχει στη διάθεσή του ένα θαυμάσιο υπνοδωμάτιο με επίπλωση και κλινοσκεπάσματα κορυφαίας ποιότητας, καθώς και ένα εξαιρετικά άνετο και φιλόξενο σαλόνι, που δεν του επιτρέπει καθόλου να νοσταλγήσει το καθιστικό του σπιτιού του.

προϊόντα του Μυλοποτάμου είναι περιζήτητα σ'όλη την Ελλάδα.

Μετά το τσίπουρο η συνέχεια ανήκει στα φημισμένα κρατά των Γρεβενών, που εκπροσωπούνται με τον καλύτερο τρόπο από τα εκπληκτικά παϊδάκια που ψήνει με περίσσια τέχνη ο Θωμάς. Η νύχτα προχωράει δίπλα στο αναμμένο τζάκι με ήσυχη κουβεντούλα και με συντροφιά ποιοτικής Ελληνικής μου-

πλωμένο διαμέρισμα, μια σουίτα, με συνολική επιφάνεια που ξεπερνάει τα 40 τετραγωνικά μέτρα. Σ'αυτό το χώρο έχουν διευθετηθεί με άριστη διαρρύθμιση, η ανεξάρτητη κρεβατοκάμαρα, το μεγάλο σαλόνι και η κουζίνα με τις ηλεκτρικές εστίες και το ψυγείο, καθώς και το πολύ ευρύχωρο μπάνιο με την άνετη μπανιέρα. Το σαλόνι είναι ένας αληθινός χώρος χαλάρωσης, με καναπέ που εύκολα

Ο Χρήστος Γούλας επί το έργον. Κάποιες επιφανειακές ενδείξεις -που μόνον αυτές από τη συντροφιά ήταν σε θέση να αξιολογήσει- τον οδήγησαν στο σκάψιμο του ψαμμιτικού πετρώματος. Λίγα λεπτά αργότερα αποκαλύφθηκε -αρκετά εκατομμύρια χρόνια μετά την απολίθωσή του- ο θαλάσσιος οργανισμός που πιθανότατα φέρει το όνομα *Natica* και ανήκει στο είδος *Gastropoda*, τάξη *Mesogastropoda* και οικογένεια *Naticidae*.

μετατρέπεται σε διπλό κρεβάτι, πολυθρόνες, χαμηλό ξύλινο τραπέζακι και τηλεόραση. Το ταβάνι είναι πανομοιότυπο με της κεντρικής αίθουσας και το μεγάλο του ύψος από το δάπεδο χαρίζει αυτή την ξεχωριστή αίσθηση της ευρυχωρίας και άνεσης. Τα κλινοσκεπάσματα τέλος είναι κορυφαίας ποιότητας, ενώ άφθονο ζεστό νερό υπάρχει όλο το εικοσιτετράωρο. Μπροστά σε κάθε διαμέρισμα εκτείνεται ένα ευρύχωρο μπαλκόνι, ιδανικός χώρος χαλάρωσης, ιδιαίτερα κατά την θερινή περίοδο. Με καθαρή ατμόσφαιρα προβάλλουν στον ανατολικό ορίζοντα οι κορυφές του Ολύμπου, ενώ πολύ κοντά στα νότια δεσπόζουν οι εντυπωσιακές κορυφές του Όρλιακα. Να λοιπόν που η Αλατόπετρα, μετά τα ενοικιαζόμενα δωμάτια των αρχών της δεκαετίας του '90, αποκτάει επιτέλους έναν αυθεντικό παραδοσιακό ξενώνα που αρμόζει απόλυτα στον ορεινό χαρακτήρα του χωριού.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΥΠΕΡΟΧΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑΣ

Το επόμενο πρωινό, μαζί με το σκοτάδι, πολύ γρήγορα διαλύεται και η ομίχλη. Προβάλλει ο ήλιος από την πεδιάδα των Γρεβενών, ασηνήθιστα ζεστός για τέλος Νοεμβρίου. Παίρνοντας το πρωινό μας δίπλα στη μεγάλη τζαμαρία της κεντρικής αίθουσας απολαμβάνουμε την ωραία φύση με τα τελευταία φθινοπωρινά της χρώματα. Παρά τις θερμές ακτίνες του ήλιου ο Θωμάς δεν διστάζει να γεμίσει το τζάκι με ξύλα και να το ανάψει. Είναι σχεδόν βέβαιο, πως δεν θα σβήσει σ' όλη τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου. Γεννημένος και μεγαλωμένος στην Αλατόπετρα ο Θωμάς μέχρι την ηλικία των 12 ετών, ξενιτεύθηκε πολύ νωρίς από τον τόπο του και άρχισε τις πολύχρονες αναζητήσεις στην Αθήνα στο εξωτερικό και στη Θεσσαλονίκη, όπου κατέληξε με την οικογένειά του. Η αγάπη του όμως και η νοσταλγία για τη γενέτειρα τον ώθησαν να επιστρέψει, με μοναδικό όνειρο να δημιουργήσει έναν παραδοσιακό ξενώνα στο πατρογονικό οικοπέδο. Γρήγορα η ποιότητα και οι υψηλού επιπέδου υπηρεσίες του αναγνωρίστηκαν κι' έτσι οι "Αμαδρυάδες" έγιναν ένας ξενώνας δημοφιλέστατος σ' όλη την ευρύτερη περιοχή των Γρεβενών.

Στην πρωινή μας συντροφιά προστίθεται ο **Χρήστος Γούλας**, γεννημένος κι' αυτός στην Αλατόπετρα και καθηγητής φιλόλογος σε λύκειο της Βέροιας. Δεινός περιπατητής και ορειβάτης και με μεγάλες περιβαλλοντικές ευαισθησίες, ξέρεי -από παιδί- άριστα όλη την ευρύτερη περιοχή των Γρεβενών. Την αγάπη του αυτή στο φυσικό περιβάλλον προσαθεί με κάθε τρόπο να μεταδώσει στους μαθητές του. Ο τομέας όμως που ο Χρήστος αριστεύει, είναι η έρευνα απολιθωμάτων, αυτών των παλαιοντολογικών μνημείων, φυτικών και ζωικών, που η μελέτη τους μας αποκαλύπτει πολλές άγνωστες πτυχές από το απώτατο παρελθόν του πλανήτη μας. Η μακροχρόνια εμπειρία του στην αναζήτηση αυτών των απολιθωμένων οργανισμών, που έζησαν πριν από εκατομμύρια χρόνια, έχει οξύνει την παρατηρητικότητα του στον ύψιστο βαθμό και έτσι ο Χρήστος είναι σε θέση να εντοπίσει με μια ματιά, τα αδιόρατα σ' όλους εμάς ίχνη πολλών μορφών απολιθωμάτων, άλλοτε ανάμεσα σε στρώματα πετρωμάτων και άλλοτε σε φαινομενικά αδιάφορες βραχώδεις επιφάνειες.

Με την ευκαιρία της περιήγησής μας θα ήταν, νομίζω, ενδιαφέρον να αναζητήσουμε και κάποια απολιθώματα, μας λέει.

Υπάρχει όμως ακόμη ένας άνθρωπος, που δεν θα μπορούσε να λείπει από την σημερινή φυσιολατρική και περιηγητική ομάδα. Είναι ο **Κυριάκος Παπαγεωργίου** ο καλός μας φίλος από τον Βόλο, που δεν διστάζει, όποτε μπορεί, να μας συνοδεύει στις εξορμήσεις μας. Η περιοχή γύρω από την Αλατόπετρα τού είναι απόλυτα γνωστή, αφού τουλάχιστον δύο φορές την έχει εξερευνήσει, όχι όμως με το αυτοκίνητο-όπως οι περισσότεροι-αλλά με τα πόδια. Με τις πρώτες κουβέντες που ανταλλάσσουν ο Κυριάκος και ο Χρήστος, διαπιστώνουν τα πολλά κοινά σημεία που τους ενώνουν και, μετά από λίγο, δίνουν την εντύπωση, ότι γνωρίζονται από χρόνια.

Βγαίνουμε από την Αλατόπετρα με κατεύθυνση ΒΔ προς τον οικισμό **Πρόσβορο**. Ο καλός χωματόδρομος κατηφορίζει και - μετά από τρία περίπου χιλιόμετρα - συναντάει το **Σμυξιώτικο Ρέμα**, με νερά πλούσια και πεντακάθαρα. *-Χάρη στα διανεύστατα και αμόλυντα νερά του το ρέμα εξακολουθεί και σήμερα να αποτελεί βιότοπο για λέστροφες και μριόλιες,*

Τα Γρεβενά φημίζονται κυρίως για τον συναρπαστικό ορεινό τους όγκο, που καταλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος του νομού. Ακόμα και στα πεδινά όμως, το τοπίο είναι τόσο ποικιλόμορφο, που ποτέ δεν κουράζει τον επισκέπτη.

Το στενό μονοπάτι στο δρόμο προς το γεφύρι του "Γκαβού". Πίσω στα δυτικά σε υψόμετρο 1339μ. δεσπόζει η βραχώδης κορυφή του Τσούργιακα.

μας ενημερώνει ο Χρήστος. *Βέβαια, όταν ήμουν παιδί, υπήρχαν πολύ περισσότερες, τις πιάναμε με τα χέρια, χωρίς αυτό να σημαίνει, ότι και σήμερα δεν πιάνουμε μερικές, κάτω από τις πέτρες*

Αφήνουμε το αυτοκίνητο και παίρνουμε το μονοπάτι με κατεύθυνση ΒΑ, παράλληλα με το ρέμα. Το μονοπάτι είναι στενό και σε μερικά σημεία τραβερσάρει σε πλαγιές σαθρών πετρωμάτων με αρκετή κλίση, γενικά όμως είναι πολύ βατό και ευχάριστο. Με το ειδικό σφυρί στο χέρι ο Χρήστος προηγείται, ψάχνει διαρκώς στα μαλακά πετρώματα. Πού και πού σταματάει και μας δείχνει ίχνη απολιθωμένων θαλάσσιων οργανισμών, που μοιάζουν με αχιβάδες και κοχύλια.

-Γιατί, Χρήστο, δεν επιχειρείς να βγάλεις κάποιο απ' αυτά;

-Είναι πολύ κοινά, πιο κάτω ελπίζω να βρούμε κάποια εντυπωσιακότερα.

Συνεχίζουμε την ήρεμη πορεία μας στο πανέμορφο φαράγγι του "**Τσούργιακα**", δίπλα στο

ρέμα.

-Θα θαυμάσετε σε λίγο ένα από τα ωραιότερα γεφύρια, όχι μόνον των Γρεβενών αλλά γενικότερα της Μακεδονίας, λέει ο Χρήστος -Έχει κάποια ονομασία;

*-Έχει διάφορα ονόματα, όπως "Γεφύρι του Γκαβού", από την τοποθεσία "Γκαβός", όπου βρίσκεται το γεφύρι, ή "Νιδρούζι", παλιό τούρκικο τοπωνύμιο, που ίσχυε γι' αυτή την περιοχή. Στους κατοίκους της Αλατόπετρας είναι περισσότερο γνωστό ως το "**Πετρενίο Γεφύρι**".*

Καθώς πλησιάζουμε, το γεφύρι αποκαλύπτεται σ' όλη του τη μεγαλοπρέπεια. Αμέσως αντιλαμβάνεται κανείς, - χωρίς να είναι ειδικός -, τις σημαντικές ιδιαιτερότητες της αρχιτεκτονικής του, που το διαφοροποιούν από όλα τα υπόλοιπα γεφύρια των Γρεβενών. Σύμφωνα λοιπόν με τον Τοπογράφο-Μηχανικό και Ιστορικό των Επιστημών και της Τεχνολογίας, **Γιώργο Π. Τσότσο**, "η διαφορά έγκειται στο μέγεθος των λίθων που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του. Πρό-

κείται για μεγάλες λαξευτές πέτρες, σχήματος ορθογωνίου παραλληλεπίπεδου, τοποθετημένες κατά το ισόδομο σύστημα (πράγμα που δεν συναντάται στα άλλα γεφύρια) και με διαστάσεις όψης μισό με ένα μέτρο στο μήκος και μέχρι μισό μέτρο στο πλάτος.

Στην εσωτερική παρειά του τόξου σχηματίστηκαν από το ασβεστοκοκονίαμα σταλακτίτες ύψους μέχρι 15 εκατοστών. (Δυστυχώς σήμερα δεν έχει απομείνει κανένας σταλακτίτης. Κάποιοι "φυσιολάτρες" φρόντισαν να τους απομακρύνουν από το φυσικό τους χώρο, το γεφύρι, και να τους εγκαταστήσουν στο σαλόνι τους).

Το ίδιο περίπου συνέβη και με τις πλάκες (αρκάδες), που σχηματίζουν στηθαίο μικρού ύψους και υπήρχαν καθ' όλο το μήκος του λιθόστρωτου καλντεριμμού που υπάρχει στο οδόστρωμα του γεφυριού. Οι πλάκες αυτές έπεσαν θύματα της παράλογης καταστροφικής μανίας των Αλβανών λαθρομεταναστών, που κατά την περίοδο 1992-1993,

περνούσαν κατά εκατοντάδες από τα παλιά μονοπάτια της Πίνδου. Κάτω από το γεφύρι σώζονται ακόμη υπολείμματα από τις ριγμένες πλάκες. Αποτέλεσμα αυτού του αναίτιου βανδαλισμού είναι, ότι τα νερά της βροχής δεν μπορούν να απομακρυνθούν με αποτέλεσμα να "γλείφουν" τις πέτρες και να τις φθείρουν.

Πάντα σύμφωνα με τον Γ.Τσότσο, η ακριβής χρονολογία κτισίματος του γεφυριού είναι άγνωστη, από τους μεγαλύτερους όμως σε ηλικία κατοίκους της Αλατόπετρας τοποθετείται πριν από το 1900. Στα γύρω χωριά υπάρχει η παράδοση ότι το έχτισαν μαστόροι από τον Άγιο Κοσμά Γρεβενών. Οι κάτοικοι του Αγ. Κοσμά βεβαιώνουν πως το κατασκεύασε ο κάλφας **Βράγγας**. Οι πληροφορίες συγκλίνουν, ότι το κατασκεύασε πρωτομάστορας από τον Αγ. Κοσμά στα τέλη του 19ου με αρχές του 20ου αιώνα.

Θαυμάζουμε για αρκετή ώρα το υπέροχο αυτό γεφύρι που με την στέρεα αρχιτεκτονική

Μικρά χαρακτηριστικά καταρρακτάκια που σχηματίζονται στο "Σμιξιώτικο" ποτάμι, μερικές δεκάδες μέτρα πριν συναντηθεί με το "Δοτσικιώτικο".

Το περίφημο γεφύρι στο "Νιδρούζι", με συνολικό μήκος 20μ. ύψος 7,5 και άνοιγμα τόξου 11,5 μέτρα. Η κατασκευή του με λαξευτές πέτρες το διαφοροποιεί από όλα τα Μακεδονικά πέτρινα γεφύρια. Εντύπωση επίσης προκαλεί το μεγάλο πλάτος του λιθόστρωτου οδοστρώματός του, που φθάνει τα 3,5 μέτρα.

και τους λαξευτούς του ογκόλιθους μας παραπέμπει σε γνωστές φρουριακές κατασκευές των αρχαίων Ελλήνων.

-Νομίζω πως είναι ώρα να ψάξουμε για κανένα απολίθωμα, λέει ο Χρήστος.

Αφήνουμε το "Σμιξιώτικο Ρέμα" και, για μερικές δεκάδες μέτρα, ακολουθούμε προς τα ΒΔ το **"Δοτσικιώτικο ποτάμι"**, που έρχεται από τα χωριά **Δοτσικό** και **Μεσολούρι**. Μια ανεξίτηλη διαφορά ανάμεσα στα δύο ποτάμια είναι, ότι τα νερά του Σμιξιώτικου είναι διάφανα, ενώ του Δοτσικιώτικου θολά. Το τοπίο όμως είναι όμορφο, έτσι όπως το νερό κυλάει ανάμεσα στους βράχους. Ήδη ο Κυριάκος με τον Χρήστο σκαρφαλώνουν μερικά μέτρα πάνω στην απότομη ακτή ψάχνοντας ανάμεσα στους βράχους για απολιθώματα. Για μερικά λεπτά ακούγεται το σφυρί του Χρήστου, όπως

χτυπάει πάνω στους βράχους. Μετά από λίγο εμφανίζεται στα χέρια του το πρώτο απολίθωμα που μοιάζει μ' ένα μεγάλο κοχύλι και, λίγο αργότερα, εμφανίζεται ακόμη ένα, πιο μικρό αλλά πιο όμορφο απ' το πρώτο. Το χρώμα του είναι σχεδόν λευκό μέσα στο φαιό πέτρωμα που έχει πραγματοποιηθεί η απολίθωση. Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι, ότι το πέτρωμα του απολιθώματος είναι πολύ σκληρότερο από το μητρικό πέτρωμα. Με μια συρματόβουρτσα ο Χρήστος το καθαρίζει με επιμέλεια στο νερό του ποταμού και ύστερα μας το χαρίζει.

-Εγώ έχω μαζέψει αρκετά όλα αυτά τα χρόνια. Το όμορφο κομμάτι του γεωλογικού παρελθόντος κοσμεί ήδη την προθήκη στο γραφείο μου, ανάμνηση της γνωριμίας μας με τον ωραίο αυτό άνθρωπο και φυσιολάτρη.

ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΡΡΑΧΤΗ
ΤΟΥ ΣΤΟΜΙΟΥ..

Επιστρέφουμε σ τ ο αυτοκίνητο και με κατεύθυνση ΝΔ ανηφορίζουμε τον καλό χωματόδρομο, παράλληλα σχεδόν με τον Σμιξιώτικο ποταμό. Ήδη ανοίγεται μπροστά μας το βαθύ χάσμα του φαραγγιού του Τσούργιακα. Είναι μια θαυματική χαράδρα με απότομους γκρεμούς αλλά και πυκνή δασοκάλυψη, με κυρίαρχο είδος τη βαλανιδιά. Τρία περίπου χιλιόμετρα πιο πάνω, μια πινακίδα μας δείχνει την πρόσβαση προς το σημείο θέας του καταρράχτη. Είναι μια σκάλα πέτρινη - αλλά με όχι ιδιαίτερα προσεγμένη κατασκευή - που μετά από 120 σκαλοπάτια καταλήγει σ' ένα μικρό πλάτωμα στο χείλος του γκρεμού. Το φαράγγι είναι εντυπωσιακό, με κατακόρυφες βραχώδεις ορθοπλαγιές ,που, ιδιαίτερα στην Ν-ΝΔ πλαγιά σχηματίζουν έναν τοίχο συμπαγή με ύψος

100 περίπου μέτρων από την κοίτη της χαράδρας. Αμέσως μετά το εξαιρετικά απόκρημνο και στενό σημείο του φαραγγιού εκτείνονται ηπιότερες πλαγιές δασωμένες κυρίως με βαλανιδιές αλλά και με μερικές δεκάδες δέντρα με χρώμα βαθυπράσινο Είναι μικρές συστάδες ίταμιου, ενός από τα σπανιότερα δέντρα στην Ελλάδα. Εκείνο όμως το θέαμα που κυριολεκτικά αιχμαλωτίζει το βλέμμα και τον θαυμασμό μας είναι ο περίφημος καταρράχτης του **Στομίου**, που κυλάει κατακόρυφα από ένα μικρό βραχώδες άνοιγμα. Το ύψος του καταρράχτη είναι περίπου 18-20 μέτρα και, ακόμη κι' αυτή την περίοδο διατηρεί σημαντική ποσότητα νερού, που γίνεται πολύ περισσότερη τους πρώτους μήνες της άνοιξης. Καθόμαστε και θαυμάζουμε για αρκετά λεπτά αυτό το ωραίο δημιούργημα της φύσης και διαπιστώνουμε για άλλη μια φορά, ότι οι καταρράχτες που υπάρχουν στη χώρα μας είναι αναρίθμητοι και για να τους ανακαλύψει κανείς-έστω και τους σημαντικότερους-

Κάτω από το γεφύρι στο Νιδρούζι η φύση δημιουργεί τα δικά της γλυπτά με τη μακρόχρονη διάβρωση του νερού πάνω στο βράχος.

απαιτούνται πολλά χρόνια αναζητήσεων στα Ελληνικά βουνά. Ο καταρράχτης του Στομίου βρίσκεται σε υψόμετρο 900 περίπου μέτρων, ενώ μερικά μέτρα κάτω απ' αυτόν κυλάει ένας δεύτερος καταρράχτης, που από τη θέση παρατήρησης είναι αθέατος.

Μετά τὰ σκαλοπάτια ο χωματόδρομος δίνει τη θέση του σ' ένα καινούργιαγαμένο αλλά μάλλον άτεχνο καλντερίμι, που μετά από 250 περίπου μέτρα καταλήγει σε κίосκι θέας και σε ωραία πετρόχτιστη βρύση που δυστυχώς και παραδόξως δεν τρέχει ούτε σταγόνα.

Ακριβώς απέναντι από το κίосκι θέας και σε απόσταση μικρότερη των 50 μ., ορθώνεται η Ν-ΝΑ κόψη της χαράδρας που είναι απότομη αλλά κατάφυτη. Από την κοίτη της αρχίζει ένα σηματοδοτημένο μονοπάτι, αρκετά δύσκολο και απότομο, που μετά από ένα τέταρτο περίπου φτάνει στην είσοδο μιας σπηλιάς. Είναι η **“Σπηλιά των Νυμφών”**, η πασίγνωστη σ' όλη την περιοχή σπηλιά του **“Γκούντα”**, που

τερη του ενός χιλιομέτρου, η αμφιθεατρικά χτισμένη Αλατόπετρα προσφέρει μια εικόνα εξαιρετική.

Η **Αλατόπετρα** είναι παλιός οικισμός καταχωρισμένος το 1692 με την ονομασία **“Τούζι”**, που στα τουρκικά σημαίνει αλάτι, σε κώδικα της Μονής του **Αγίου Νικάνορος (Ζάβορδας)**. Το 1912 απελευθερώνεται από την τουρκική κατοχή και αποτελεί ξεχωριστή κοινότητα. Την ονομασία Τούζι διατηρεί μέχρι το 1928 οπότε με απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών μετονομάζεται σε Αλατόπετρα παρά τις αντιρρήσεις του τότε Κοινοτικού Συμβουλίου που επιθυμούσε την μετονομασία του οικισμού σε Καστρί. Σήμερα η Αλατόπετρα, μετά την εφαρμογή του νόμου Καποδίστρια έχει υπαχθεί στον Δήμο **Θεοδώρου Ζιάκα** που έχει την έδρα του στο χωριό **“Μαυραναίοι”**. Οι κύριες ασχολίες των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Κάποτε λειτουργούσαν και τέσσερις νερόμυλοι από τους

Το “Σμιξιώτικο” ποτάμι βρίσκει δίοδο ανάμεσα στον συμπαγή κατακόρυφο βράχο της χαράδρας του Τσούργιακα και σχηματίζει τον θαυματικότατο καταρράκτη του “Στομίου”, που το ύψος του πλησιάζει σχεδόν τα 20 μέτρα.

πήρε την ονομασία της από έναν κλέφτη που έδρασε την εποχή της τουρκοκρατίας και την χρησιμοποιούσε σαν λημέρι του. Η σπηλιά δεν έχει αξιομνημόνευτο σταλακτιτικό διάκοσμο και το βάθος της δεν ξεπερνάει τα 20 μέτρα. Τα τελευταία όμως χρόνια βρέθηκαν κομμάτια από αρχαία κεραμική.

Μετά τη σπηλιά το μονοπάτι ανηφορίζει προς τον αυχένα **“Λαιμό”**, ύστερα περνάει κάτω από τον αρχαιολογικό χώρο που βρίσκεται στην κορυφή του λόφου **“Καστρί”** και στη συνέχεια καταλήγει στην Αλατόπετρα, μετά από συνολική πορεία μιας περίπου ώρας.

Για να φτάσουμε οδικά στο Καστρί συνεχίζουμε μετά τον καταρράκτη το καλντερίμι και στην ασφάλτο στρίβουμε αριστερά για Αλατόπετρα. Σε απόσταση 2.5χλμ. στρίβουμε και πάλι αριστερά σ' έναν πολύ καλό χωματόδρομο και μετά από 500μ. βρισκόμαστε σ' ένα καταπράσινο λιβάδι. Είναι ένα ειρηνικό οροπέδιο σε υψόμετρο 1100μ., με κορυφαία θέα προς κάθε σημείο του ορίζοντα. Κάτω χαμηλά στα ανατολικά, σε απόσταση μικρό-

σπίους σήμερα έχουν απομείνει μόνον χαλάσματα. Μέχρι πρόσφατα επίσης ήταν ανεπτυγμένη και η μαστορική τέχνη, αρχιτεκτονικά γνωρίσματα της οποίας είναι τα εναπομείναντα διώροφα πετρόχιστα σπίτια σε σχήμα ορθογωνίου παραλληλεπίπεδου με πελεκημένα αγκωνάρια και μικρά παράθυρα που προφυλάσσονται με σταυρωτές σιδεριές. Εξάισιο δείγμα αυτής της αρχιτεκτονικής είναι και η εκκλησία του **Αγ. Παντελεήμονα**. Η εκκλησία είναι ρυθμού βασιλικής με ξυλόγλυπτο τέμπλο και, σύμφωνα με σχετική επιγραφή, χτίστηκε στις 2 Οκτωβρίου του 1880. Το λιβάδι όπου βρισκόμαστε καταλήγει στο ΒΔ του τμήμα σ' έναν λοφίσκο, που στην κορυφή του ορθώνεται ένα ορθογώνιο κτίσμα μικρών διαστάσεων. Είναι ο ναΐσκος των **Αγίων Θεοδώρων**, με εσωτερικό μονόχωρο και λιτότατο, από όπου απουσιάζει το ξυλόγλυπτο τέμπλο ή οποιαδήποτε θρησκευτική διακόσμηση. Το εντυπωσιακότερο όμως στοιχείο του ναΐσκου είναι η εξωτερική του τοιχοποιία, που έχει σαν βάση

ΦΩΤ. Θ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

Στο μικρό λιβάδι, κάτω από το λόφο του Καστρίου, υψώνεται ο ναΐσκος των Αγίων Θεοδώρων. Με διαστάσεις 4,5 μ. Χ 4μ. το εκκλησάκι είναι χτισμένο με λαξευτούς ογκόλιθους που προσδιορίζουν την ιστορική του ταυτότητα, αφού αποτελούσε πύργο του τείχους της αρχαίας πόλης, κάτω από τον λόφο του Καστρίου.

λαξευτούς ογκόλιθους μεγάλων διαστάσεων. Είναι φανερό, ότι τόσο το υλικό όσο και ο τρόπος δόμησης παραπέμπουν σε πρότυπα της αρχαιότητας.

-Ήρθε η ώρα να επισκεφθούμε τον αρχαιολογικό χώρο στο Καστρί, λέει ο Χρήστος. Προηγουμένως όμως θα πρότεινα έναν μικρό περίπατο προς τη Σπηλιά των Νυμφών.

Ένα ευδιάκριτο και ομαλό μονοπάτι διασχίζει τη βάση του λόφου του Καστρίου προς τα ΒΔ. Βαδίζουμε ανάμεσα από βαλανιδιές, κέδρα και άρκευθους (*Juniperus foetidissima*), τους γνωστούς αλλά και αρκετά σπάνιους "Ημερόκεδρους".

-Μπορείτε να φανταστείτε, ότι σ' αυτή την ήπια περιοχή, που βρίσκεται τόσο κοντά στο κεντρικό οδικό δίκτυο, εμφανίζονται αρκούδες; ρωτάει ο Χρήστος. Την προηγούμενη μόλις εβδομάδα έγινε θεατή από τους ντόπιους. Είναι πολύ δύσκολο να το πιστέψουμε, αφού

είναι γνωστό, ότι οι συνήθεις βιότοποι των αρκούδων είναι πυκνά και εκτεταμένα δάση όπου βρίσκουν ένα, ασφαλές - κατά τεκμήριον, καταφύγιο. Κατά παράδοξο όμως τρόπο, τα λεγόμενα του Χρήστου επιβεβαιώνονται δύο λεπτά αργότερα, όχι δυστυχώς με την εμφάνιση κάποιας αρκούδας αλλά με την παρουσία των χαρακτηριστικών περιπτωμάτων της, σε εμφανέστατο σημείο του μονοπατιού, μόλις 300 μέτρα από το σημείο της αναχώρησής μας. Η Άννα έχει ήδη ετοιμάσει τον τηλεφάκο της, για άλλη μια φορά όμως σ' όλα αυτά τα χρόνια, δεν έχουμε την τύχη να την συναντήσουμε.

10 λεπτά αργότερα διασχίζουμε έναν αυχένα με την ονομασία "Λαιμός". Είναι μια θαυμάσια τοποθεσία, ομαλή και επίπεδη, με υπεραιωνόβιες βαλανιδιές, άρκευθους, πιξάρια και κέδρα. Η θέα στον βόρειο και ανατολικό ορίζοντα είναι υπέροχη με τις κατά σειράν

εμφανίσεις των κορυφών του *Βοΐου*, του *Σινιάτσικου*, του *Βούρινου*, των *Πιερίων* του σχεδόν αθέατου *Ολύμπου* και των *Καμβουνίων*. Ακριβώς στα δυτικά διακρίνεται ο αυχέννας της *Σαμαρίνας* και λίγο νοτιότερα η *Βασιλίτσα* και ο *Σμόλικας*, καλυμμένοι από τα σύννεφα. Από τις κορυφές τα σύννεφα πλησιάζουν και σε μας, αρχίζει να φυσάει ένα ψυχρότατο αεράκι και πέφτουν αραιά οι πρώτες σταγόνες. Πρέπει να βιαστούμε αν θέλουμε να προλάβουμε μια επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΣΤΟΝ ΛΟΦΟ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΙΟΥ.

Ανηφορίζουμε έ ν α
μόνο-πάτι με έντονη κλίση, που σ' ένα δεκάλεπτο περίπου, μας φέρνει στην κορυφή του λόφου

του Καστρίου. Είναι μια σχεδόν επίπεδη επιφάνεια σε υψόμετρο 1200μ.με μήκος 500 και πλάτος 100 περίπου μέτρων, μια συνολική επιφάνεια δηλαδή, περίπου 50 στρεμμάτων. Η έκταση προστατεύεται με περίφραξη και όλοι οι ανασκαφικοί χώροι είναι καλυμμένοι με χοντρό πλαστικό και λαμαρίνες. Αν και η τοιχοποιία κάτω από τα καλύμματα είναι αθέατη ο χώρος αποπνέει γοητεία και μυστήριο.

Ωστόσο, ποτέ δεν θα μπορούσα να φανταστώ, ότι σε ελάχιστες μόλις μέρες από το συννεφιασμένο εκείνο απομεσημέρο του Μοέμβρη, θα είχα την εξαιρετική τύχη να συναντήσω τον άνθρωπο, που έχει αναλάβει την ευθύνη αυτής της ανασκαφής. Είναι η κυρία **Στέλλα Δρούγου**, καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Παρά τον ελάχιστο διαθέσιμο χρόνο της δεν διατάζει να μας δεχθεί με

Η πιο χαρακτηριστική κορυφή στην περιοχή της Αλατόπετρας είναι ο Τσούργιακας, με υψόμετρο 1339μ. Λίγο πιο κάτω το χωριό μοιάζει με μικρή φωλιά προφυλαγμένη από τον λόφο που έχει αναδασωθεί με πευκοδάσος.

ΦΩΤ. ΑΡΧΕΙΟ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ ΚΑΣΤΡΙΟΥ

Άποψη της θέσης Καστρί από ΝΔ. Φαίνεται η θέση της ακρόπολης και της ανασκαφής.
Γενική άποψη της ανασκαφής. Στην αριστερή πλευρά της εικόνας αναγνωρίζονται τα θεμέλια του ναού της ακρόπολης.

ΦΩΤ. ΑΡΧΕΙΟ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ ΚΑΣΤΡΙΟΥ

μεγάλη ευγένεια και να μας μεταδώσει αυθεντικές πληροφορίες για την ανασκαφή στη θέση Καστρί.

"Το 1998 με μικρές δοκιμαστικές τομές για σύντομο χρονικό διάστημα και στη συνέχεια το 1999 οριστικά, άρχισε στο ύψωμα Καστρί, ανάμεσα στις κοινότητες της Αλατόπετρας και του Πολυνεριού, συστηματική αρχαιολογική - ανασκαφική έρευνα με ελπιδοφόρα αποτελέσματα. Την έρευνα ανέλαβε το Α.Π.Θ. με την οικονομική υποστήριξη της Νομαρχίας Γρεβενών. Το Καστρί δεν είχε ερευνηθεί προηγουμένως ποτέ συστηματικά, οι προφορικές όμως πληροφορίες ανέφεραν με επίταση

σχεδόν στο κέντρο της αρχαίας χώρας των **Τυμφαίων**, της χώρας που συνέδεε τη Μακεδονία με την Ήπειρο δυτικά του Αλιάκμονα. Η χώρα αποτέλεσε αντικείμενο ενδιαφέροντος των βασιλικών οίκων της Ηλείου και της Μακεδονίας και ήταν το πέρασμα προς τη Θεσσαλία για τα μακεδονικά και ρωμαϊκά στρατεύματα. Αναφέρονται στην περιοχή σπουδαίες πόλεις, όπως η **Αιθίαια** και το **Αργίνιο**, ενώ ως κύρια θεότητα της χώρας λατρεύεται ο **Ζεύς ο Δειπάττρος**.

Το 1999 υπήρξε αποφασιστική περίοδος, αφού με την έναρξη ήρθαν στο φως τα λείψανα των θεμελίων ενός ναού με διαστάσεις 21x11.5μ. Βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του πλατώματος και η είσοδος του ανοίγεται προς ανατολάς. Μολονότι η στρωματογραφική έρευνα δεν έχει ολοκληρωθεί και παρά το γεγονός ότι η επίκωση είναι ιδιαίτερα ταραγμένη, ο ναός μπορεί με τη βοήθεια κυρίως της κεραμικής να χρονολογηθεί στο τέλος του 4ου αι. π.Χ.

Ανάλογα χαρακτηριστικά παρατηρούνται και στο σχηματισμό των θεμελίων ενός ακόμη οικοδομήματος που αποκαλύφθηκε στη νότια πλευρά του πλατώματος και αμέσως νότια και δυτικά του ναού. Πρόκειται για μια δωρική στοά, της οποίας τα θεμέλια του βόρειου τοίχου ήρθαν στο φως, καθώς και πολλά θραύσματα δωρικών κιόνων και άλλων αρχιτεκτονικών μελών. Απέναντι από το ναό και στο κέντρο του μεγάλου πλατώματος αποκαλύφθηκαν τα θεμέλια ενός ευμεγέθους οικοδομήματος, του οποίου η μορφή και η λειτουργία δεν είναι ακόμη σαφείς.

Το είδος των θεμελίων των τοίχων, που ανεσκάφησαν, καθώς και τα θραύσματα αρχιτεκτονικών μελών προδίδουν μνημειώδη χαρακτήρα αλλά συγχρόνως έναν ιδιαίτερα σύνθετο χαρακτήρα στη μορφή και τη χρήση. Τα ευρήματα είναι πολυάριθμα, κυρίως κεραμική ελληνιστικών χρόνων. Δίπλα στο δυτικό τοίχο του κτηρίου ανευρέθη ένα μικρό δωρικό κιονόκρανο σε πολύ καλή κατάσταση.

ΦΩΤ. ΑΡΧΕΙΟ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ ΚΑΣΤΡΙΟΥ

Ο ανατολικός τοίχος του ναού στην ακρόπολη της αρχαίας πόλης στο Καστρί

διάφορες απόπειρες λαθρανασκαφής. Άλλωστε είναι ορατά στον τόπο τα ίχνη της εκτεταμένης και συνεχούς λιθοκλοπής, η οποία προκάλεσε μεγάλη καταστροφή, όπως και σ' ολόκληρο τον νομό Γρεβενών.

Το ύψωμα Καστρί, απέναντι από τα βουνά Βασιλίτσα και Τσουρίακας, ανήκει στην ανατολική πλευρά του ορεινού όγκου της Πίνδου και τις χαμηλές απολήξεις της. Το ύψωμα ελέγχει τα περάσματα προς τα Γρεβενά αλλά κυρίως προς την Ήπειρο και τη Θεσσαλία, ενώ ο Βενέτικος ποταμός οδηγεί στα νότια και ανατολικά στον ποταμό Αλιάκμονα και επομένως προς τη Μακεδονία. Είναι φανερή η σημασία της θέσης αφού το Καστρί βρίσκεται

Κατά τη διάρκεια της διετούς ανασκαφικής έρευνας και κυρίως κατά την περίοδο του 2000 άρχισαν να έρχονται στο φως στο νότιο τμήμα του πλατώματος τμήματα του οχυρωματικού περιβόλου, του τείχους που προστατεύει το ύψωμα και την ακρόπολη με το ιερό. Είναι χτισμένο με μεγάλους λίθους και ακολουθεί την πορεία και τη μορφή των βράχων. Το αποκαλυφθέν τμήμα σε μήκος πλέον των 12 μ. στη νότια πλευρά του πλατώματος φαίνεται να στεφανώνει το ύψωμα και θα πρέπει να συνδέεται με το τείχος της αρχαίας πόλης, όπου πρέπει να ανήκει και ο πύργος του ναΐσκου των Αγίων Θεοδώρων. Η αρχαία πόλη, όπως προαναφέρθηκε, παραμένει ακόμη άγνωστη, πρέπει όμως να τοποθετηθεί πολεοδομικά στη βορειοανατολική υπώρεια του υψώματος του Καστρίου.

Παρά το γεγονός ότι η ανασκαφική έρευνα βρίσκεται ακόμη στο αρχικό της στάδιο, τα αποτελέσματα αποδεικνύονται ενθαρρυντικά, αφού η εικόνα του ιερού, του προστατευμένου μέσα στην περιοχή της οχυρωμένης ακρόπολης, είναι βέβαιη και αναδεικνύει τη σπουδαιότητα του ιερού αυτού. Συγχρόνως όλα τα παραπάνω αρχαιολογικά δεδομένα επιτρέ-

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Αριθμός κλήσης Αλατόπετρας- 24620 -

ΔΙΑΜΟΝΗ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗ

Ξενώνας ΑΜΑΔΡΥΑΔΕΣ :

Τηλ. 25034, Fax 25033, Κιν. 0944/426696

"ΛΕΥΤΕΡΗΣ" : 81015, 81006.

"ΚΟΝΑΚΙ" : 81022.

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑΣ

Από Γρεβενά: 28 χλμ.

Θεσ/νίκη : 202, χλμ.

Χιονοδρομικό Βασιλίτσας : 22 χλμ.

Αθήνα : 510 χλμ. περίπου (Λαμία -Δομοκός-

Καρδίτσα-Τρίκαλα-Καλαμπάκα-Γρεβενά)

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΗΝ

ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑ. (Χρήστος Γούλης)

Δ1- Βγαίνοντας από το χωριό προς Γρεβενά λίγο πιο πάνω από το γήπεδο υπάρχει πινακίδα με την ένδειξη "Σπηλιά των Νυμφών". Το μονοπάτι οδηγεί στη σπηλιά περίπου σε 45'.
Δ2- Πίσω από τον ξενώνα του "Λευτέρη" υπάρχει μονοπάτι που οδηγεί στο ποτάμι.

Ένα από τα χαρακτηριστικότερα τοπία της Βάλια Κάλντα, όπου κυριαρχούν τα περίφημα Μαυρόπευκα, με τους πανύψηλους ευθυτενείς κορμούς.

που την υπόθεση για μια σπουδαία πόλη της χώρας των Τυμφαίων, η οποία πιθανώς μπορεί να ταυτιστεί με μια από τις πόλεις που παραδίδουν οι γραπτές πηγές. Η συνέχιση της έρευνας στο Καστρί φαίνεται, ότι θα δώσει τα απαραίτητα εκείνα στοιχεία, που θα φωτίσουν τα ερωτήματα και τα προβλήματα που θέτει ο χώρος με τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά και την ξεχωριστή παρουσία του ιερού της ακρόπολης".

Μετά απ' αυτή τη συντομότητα αναφορά στα πρώτα ανασκαφικά αποτελέσματα της αρχαίας ακρόπολης στον λόφο του Καστρίου, δεν μας μένει παρά να ευχαριστήσουμε θερμά την Κα Δρούγου και να της ευχηθούμε από καρδιάς να συνεχίσει με την ίδια επιτυχία το έργο της, φέροντας στο φως ακόμη μια λαμπρή πτυχή του συναρπαστικού παρελθόντος των προγόνων μας.

Βαδίζοντας παραποτάμια και αντίθετα με το ρεύμα του ποταμού φθάνει κανείς στη συμβολή των ποταμών, που έρχονται από Σμίξη και από Δοτσικό αντίστοιχα και συναντά το πέτρινο Γεφύρι στη θέση "Γκαβός". Ακολουθώντας το παράλληλο μονοπάτι του ποταμού που έρχεται από Σμίξη φθάνει κανείς στην αφετηρία της διαδρομής Δ3 (στη Γέφυρα Προσβόρου) και από εκεί στρίβοντας αριστερά επιστρέφει στην Αλατόπετρα. Διαδρομή με δυσκολίες. Χρόνος περίπου 3 ώρες.

Δ3- Με το αυτοκίνητο κατευθυνόμαστε προς Πρόσβορο. Αφήνουμε το αυτοκίνητο στη Γέφυρα και βαδίζουμε δεξιά στο μονοπάτι που οδηγεί στο Πέτρινο Γεφύρι. Εύκολη και ευχάριστη διαδρομή χωρίς δυσκολίες. Συνολικός Χρόνος 40'.

Δ4 - Στην έξοδο του χωριού προς Πρόσβορο ακολουθούμε το πέτρινο μονοπάτι που μας

Βάλια Κάλντα. Τοπίο στην ομίχλη, αμέσως μετά από μια ισχυρή χαλαζόπτωση. (Πλήρες αφιέρωμα για την Βάλια Κάλντα υπάρχει στο ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ, τεύχος 8, Μάρτιος 1998). (Επάνω)

Το Χιονοδρομικό της Βασιλίτσας είναι ένα από τα πιο ονομαστά της Β. Ελλάδας, φημισμένο για την μεγάλη διάρκεια αλλά και την ποιότητα του χιονιού του.

οδηγεί προς το Καστρί και τη Σπηλιά. Είναι χαραγμένο μονοπάτι χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Χρόνος μέχρι τη Σπηλιά περίπου 1 ώρα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά.

Το **Θωμά** και την **Άννα Καραγιάννη** από τον ξενώνα "ΑΜΑΔΡΥΑΔΕΣ", τόσο για την θαυμάσια φιλοξενία τους, όσο και για τις πολλές και πολύτιμες βοήθειές τους.

Τον καθηγητή φιλόλογο **Χρήστο Γούλα**, για τις συναρπαστικές εμπειρίες που ζήσαμε μαζί του, ανιχνεύοντας απολιθώματα και πεζοπορώντας στην γύρω περιοχή.

Τον **Χρήστο Παπαδημητρίου**, υπεύθυνο πολιτισμού-τουρισμού της Νομαρχίας Γρεβενών και τα στελέχη της Αναπτυξιακής Γρεβενών, **Θωμά Τσιάλλα** και **Στέλιο Μπάλλα**.

Τέλος ιδιαίτερα ευχαριστούμε την καθηγήτρια της κλασικής αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. κα. **Στέλλα Δρούγου** για τις αυθεντικές πληροφορίες και το φωτογραφικό υλικό σχετικά με την ανασκαφή στον λόφο "Καστρί".

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

♦ Σ. Δρούγου, "Ανασκαφή Πολυνερίου-Αλατόπετρας Γρεβενών, θέση Καστρί", "ΕΓΝΑΤΙΑ", Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής, Τεύχος τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας", UNIVERSITY STUDIO PRESS.

♦ Γ. Π. Τσότσου, "ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΕΦΥΡΙΑ", UNIVERSITY STUDIO PRESS, Θεσ/νίκη 1997.

♦ Τ. Αδαμακόπουλου-Π. Ματσούκα, "ΠΙΝΔΟΣ-ΓΡΕΒΕΝΑ", (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση-ΤΕΔΚ-Αναπτυξιακή Εταιρεία Γρεβενών), εκδ.ΚΑΠΟΝ, Αθήνα 2001.

♦ "ΑΛΑΤΟΠΕΤΡΑ-ΓΡΕΒΕΝΩΝ", εκδ.Επιμορφωτικός-Εκπολιτιστικός Σύλλογος "ΤΟ ΚΑΣΤΡΙ", Γρεβενά 2001

♦ "Τουριστικός Οδηγός Νομού Γρεβενών", (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση -Αναπτυξιακή Ν. Γρεβενών), εκδ. "ελλα", Β εκδ., 2002.

Τμήμα του χάρτη "ΓΡΕΒΕΝΑ", 1 : 150.000, των εκδόσεων ΑΝΑΒΑΣΗ

